

Mjezynarodna konferenca „Nowoczesne systemy slawistycznej informacji bibliograficznej – dziś i jutro“ we Wařawje, 3./4. oktobra 2013

Skladnostnje 60. jubileja wobstaća Instituta slawistiki Pólskeje akademije wědomosćow wotmě so 3. a 4. oktobra 2013 we Wařawskim Pałacu Staszica mjezynarodna konferenca na temu „Moderne systemy slawistiskeje bibliografiskeje informacije – džensa a jutře“. Sobuwuhotowarjo zeńdženja běchu Institut za zapadnu a južnu slawistiku Wařawskeje uniwersity, Wařawske wědomostne towarstwo, Slawistiska załožba a Komisija za liguistisku bibliografiju při Mjezynarodnym komiteju slawistow (MKS). W srjeźišću konferency steješe bibliografiska datowa banka iSybislaw, kotraž so w nadawku Komisije za liguistisku bibliografiju při MKS realizuje w Instituce slawistiki Pólskeje akademije wědomosćow. Tuta datowa banka je koncipowana jako specialistiska bibliografija, kotraž skići wobšěrne informacije wo nowšej slawistiskej rěčespytnje fachowej literaturje wot lěta 1992 sem a kotraž jako internetna datowa banka zajimcam na cyłym swěće k dispoziciji steji.

Mjez wobdźělnikami z Pólskeje, Ruskeje, Běloruskeje a Chorwatskeje běchu tež tře referenca z Budyskeho Serbskeho instituta: Sonja Wólkowa, wotrjadnica za rěčespyt, Anja Pohončowa, kotraž wot lěta 2008 sorabistiske wozjewjenja za iSybislaw wobdźěluje, a Franc Šěn, kiž jako nawoda Serbskeje centralneje biblioteki při Serbskim instituce w Budyšinje hižo wjele lět tež za rěčespytny džěl serbskeje bibliografije zakładne daty k dispoziciji staja.

Po powitanju wobdźělnikow přez direktorku Instituta za slawistiku PAN prof. dr. Annu Engelking, předsydku Slawistiskeho komiteja PAN prof. dr. Małgorzatu Korytkowsku a předsydku Slawistiskeje załožby dr. Ewu Golachowsku zahaji so přeni temowy blok konferency pod hesłom „Wot SYBISLAWa do iSybislaw“. Zofia Rudnik-Karwatowa (Wařawa), předsydka Komisije za liguistisku bibliografiju a hłowna redaktorka iSybislaw, poda přehlad wo wužadanjach a móžnosćach wjacerěčneje bibliografiskeje datoweje banki za slawistiski rěčespyt iSybislaw. Wosebitosć tuteje specialistiskeje bibliografije za poměrnje wusko definowany kruh adresatow je jeje informacisko-pytanska rěč, bazowaca na fachowej leksice přirodnych rěčow, štož kryje we sebi rjad komplikacijow nastupajo jednozmyslnosć pytanskich zapřijećow. Sčěhowaše přednošk Zenona Mikosa (Wařawa), we wobłuku iSybislaw zamołwiteho za techniske prašenja, wo dalewuwiću funkcionalnosće bibliografiskeho systema Sybislaw, kotryž bě wot lěta 1993 lokalnje přistupny a služeše předewšěm generěrowanju čišćaneje bibliografije, do iSybislaw. Tuta nowočasnna bibliografiska datowa banka je wšitkim zajimowanym wužiwarjam online přistupna a zmóžni wobšěrniše formalne a wěcne bibliografiske podaća kaž tež zawjazanje cyłych dokumentow. Marcin Fastyn (Wařawa) předstaji wužitnosć a móžnosće iSybislaw za rešeršowanje wosebje za studentow, doktorandow a wědomostnych sobudźělaćerjow. Wosebitu pomoc widžeše referent mjez druhim w podawanju klučowych słowow a abstraktow (zječow wobsaha). Paweł Kowalski (Wařawa) skedźbni na strukturelne zasady podawanja abstraktow w systemje iSybislaw jako element wopisanja dokumentow. W nich měli so zjewić zaměr džěla, wužiwany material kaž tež wuslědky.

Druhi blok bě wěnowany nětčišej bibliografiskej datowej bance iSybislaw. Jakub Banasiak (Wařawa) zaběraše so z prašenjom synonymije we wobłuku rěčespytnje terminologije a optimalneje reprezentacije terminologiskeje informacije w systemje iSybislaw. Mjez druhim skedźbni referent na to, zo njefunguja rěčespytne termini jenož jako metarěč, ale noša tež spušćomne metawědomostne informacije. Móže pak so stać, zo pomjenujetej we wobłuku rozdźělnych slědźerskich tradicijow dwaj rozdźělnje ter-

minusaj samsny rěčny zjaw. Na podobny problem, mjenujcy prašenje ekwiwalency ključowych słowow mjez jednotliwymi słowjanskimi rěčemi, pokazowaše so w slědowacymaj přednoškomaj, jónu w zhromadnym přinošku Oksany Ostapčuk a Madiny Aleksejewjeje (Moskwa), w kotrymž so na zakładže datoweje banki iSybislaw problem ekwiwalency zestajenych terminusow mjez ruščinu a pólsčinu rysowaše, a zdruha w referaće Iwony Łuczków (Wróclaw) wo problemje ekwiwalency rěčespytneje terminologije w iSybislawje a w narodnych tradicijach wopisowanja słowjanskich rěčow. Druhi blok zakonči so z přednoškom Boženy Itoyje (Wařawa), kotraž předstaji bibliografisku datowu banku iSybislaw jako źórło za sorabistiske džěła. Referentka wuzběhny jónkrótnosć wopisowanja sorabistiskich džěłow w iSybislawje hladajo na podaće wobsaha kaž tež ključowych słowow w delnjo- abo hornjoserbskej rěči. Dale pokazowaše na móžnosće zwjazowanja wšelakich kriterijow při pytanju za konkretnymi bibliografiskimi podacemi.

W třecim bloku stejachu druhe w interneće přistupne specifiske slawistiske bibliografije w srjedžišću. Předstajichu so serbska bibliografija (Franc Šěn, Budyšin), chorwatska wědomostna bibliografiska baza CROSBİ (Barbara Kryžan-Stanojević, Zagreb) kaž tež bibliografija českeho rěčespyta, kotraž je zwjazana ze systemom iSybislaw (Jana Papcunová, Praha).

W štwórtym bloku konferency wěnowachu so přednošowarjo Wiesław Babik (Kra-ków), Marek Stanojević (Zagreb) a Maria Przastek-Samokowa (Wařawa) ključowym słowam w iSybislawje pod wšelakimi aspektami.

Na druhim konferencnym dnju dopołdnja stejachu najprjedy problemy terminologije w fokusu zajima. Małgorzata Kornacka (Wařawa) prašeše so za wužiwojomnosću z psychologije pochodžaceho zapřijeća „kolekcija“ (zběrka) w rěčespytnym wobłuku a sformulowa na zakładže wubranych abstraktow a ključowych słowow z datoweje banki iSybislaw slědženske nadawki. Ewhenija Karpilow'ska (Kiew) zaběraše so w swojim referaće na přikładže ukrainšćiny z rólu indirektneje nominacije při wutwarje načasneje słowjanskeje lingwistiskeje terminologije, zjimajo pod tutym zapřijećom sekundarne, perifrastiske, metaforiske a wobrazilwe nominaciske srědki. Sćěhowaše přednošk Julije Romanjuk (Kiew), kotraž rozloža na přikładže terminusow z wobłuka werbalnych kategorijow konflikty, kiž nastanu přez wužiwanje diferencowaneje terminologije přez wšelakich awtorow a potrebu norměrowanja w zwisku z definowanjom ključowych słowow za bibliografiski system iSybislaw.

Historiski přehlad wo wutworjenju a wuwicu hornjoserbskeje rěčespytneje terminologije poda Anja Pohončowa (Budyšin). Mjeztym zo běchu so w spisach do srjedz 19. lětstotka jenož jednotliwe hornjoserbske terminusy jewili, nasta ze załoženjom „Časopisa Maćicy Serbskeje“ w léce 1848 forum za serbskorěčne wědomostne pojednanja a z tym wuměňjenja za wutworjenje a skrućenje rěčespytneje terminologije. Dale pokazowaše referentka na strategije při tworjenju serbskich terminusow jako ekwiwalentow za ključowe słowa w bibliografiskim systemje iSybislaw.

Jauhenija Wolkawa (Minsk) předstaji w swojim referaće problematiku wuwica a standardizacije běloruskeje rěčespytneje terminologije pod specifiskimi wuměňjenjami slabje wuwiteho lingwistiskeho diskursa w běloruskej rěči a jeho wobmjezowanosće na wěšte směry a hałzy rěčespyta. Tole wjedže často k synonymiji, polysemiji a njestabilnosći. Konfrontacija ze systemom ključowych słowow w iSybislawje, kiž ma w přichodže terminologiske systemy wšěch słowjanskich rěčow zapřijeć, wopokazuje so tu jako šansa a nastork za wuwice a systematizaciju jednotliwych narodnych terminologijow.

Nimo bibliografiskich datowych bankow eksistuja w interneće dalše žórła za lingwistiske slědženja. Tak předstaji Sonja Wölkowa (Budyšin) digitalny tekstowy korpus hornjoserbsčiny, kotryž je pod mjenom HoTKo na internetnej stronje českeho narodneho korpusa přistupny. Referentka pokaza nimo toho na dalše informaciske srědky wo hornjoserbskej rěči, kotrež móža slědzerjo a praktikarjo na internetnej stronje Budyskeho Serbskeho instituta wužiwać, na přikład datowu banku geografiskich mjenow, frazeologisku datowu banku abo starše hornjoserbske słowniki. Dorota Krystyna Rembieszewska (Waršawa) wopisowaše nastaće a realizaciju projekta digitalizacije a internetneho spřistupnjenja cyłka materiala „Atlasa wuchodosłowjanskich dialektow wokolo Białystok“ w formje datoweje banki (zhromadny přednošk z Wiesławom Glińskim).

Potrjebje stworjenja bibliografiskeje datoweje banki, kotraž by zezběrała wosebje po lěće 1989 sylnje přiběrace pólske přeložki běloruskeje literatury a wotpowědnu fachowu literaturu, wěnowaše so Grażyna Charytoniuk-Michiej (Białystok). W poslednim přednošku konferency prašeše so Marek Iwanowski (Waršawa) za móžnosćemi stworjenja powšitkowneje bibliografije wobsahow interneta, kotraž by systematisce zhromadziła digitalnje přistupne literarne a filologiske teksty, štož tuchwilu eksistowace online přistupne jednotliwe bibliografije a katalogi bibliotekow njedokonjenja.

Zakónčiła je so konferenca z kulojnym blidom, při kotrymž so hłowne dopóznaća sformulowachu. Bibliografija ma być pomoc wědomostnikom, doktorandam, studentam atd. při rešeršowanju za fachowej literaturu – přez wobdžělenje specialistow za wšě słowjanske rěče a nadrobne informacije wo zapřijatych žórłach, kaž su to klúčowe słowa a anotacije, zmóžnja so při tym optimalny wuspěch. Runočasnje ma bibliografija nadawk, narodne wědomostne herbstwo dokumentować a zachować. Džěło na bibliografiji tuž njeje jenož nachwilny zjaw wěsteho časa, ale je prosće trěbne za wuwice wědomosće. Najskerje přeni raz wotmě so konferenca, na kotrejž je so wobšěrnje wo klúčowych słowach jako srědku wopisowanja dokumentow w bibliografiji diskutowało. Organizatorojo přemysluja wo zwołanju dalšeje konferency k tematicy za někotre lěta.

Za sorabistow bě prezenca na tutej konferency tež tohodla zajimawa, dokelž pokaza so wažnosć jich wobdžělenja na wudžělanju bibliografije powšitkowne kaž tež sobudžěła na datowej bance iSybisław. Přez to rozšěrja so widžomnosć sorabistiki w mjezynarodnym wědomostnym swěće.

Anja Pohončowa, Sonja Wölkowa